

Realizem

1. Kazalo

1. KAZALO.....	2
1.1. DRUŽBENI VIDIKI REALIZMA.....	2
2. REALIZEM KOT LITERARNA SMER.....	3
2.1. TEMELJNE POTEZE REALIZMA SO:.....	3
3. VRSTE REALIZMA.....	3
3.1. ROMANTIČNI REALIZEM.....	3
3.2. OBJEKTIVNI REALIZEM.....	3
3.3. SOCIALNI REALIZEM.....	4
3.4. PSIHOLOŠKI REALIZEM.....	4
3.5. KRITIČNI REALIZEM.....	4
3.6. POETIČNI REALIZEM.....	4
3.7. IMPRESIONISTIČNI REALIZEM.....	4
4. ČASOVNA RAZPOREDITEV REALIZMA.....	4
4.1. ZVRSTI.....	4
5. NATURALIZEM.....	4
6. GROTESKI REALIZEM.....	5

Realizem je najprej pojem v filozofiji, nato pa v umetnosti, ki zaznamuje storitve, katerih bistvo je prikazovanje stvarnosti, resničnosti.

1.1. Družbeni vidiki realizma

Pojavi se v 19. Stol., ko je bil zmagovit pohod kapitalizma in zaostrovala so se nasprotja med buržuazijo in proletarjatom (meščani in delavci). Razvijejo se empirične znanosti (BI, FILOZ, PSIH,...). Zmaga meščanstva je bila nedvomna in nesporna (zmaga nad zemljiško posestvijo, zaradi tega cerkev in fevdalno plemstvo izgubita odločilno politično vlogo). Pojavijo se nova nasprotja med industrijskim kapitalizmom in mezdnim delavstvom. Leta 1848 je bila Marčna revolucija in leta 1871 Pariška komuna.

Ločimo:

□ **Pozitivizem** (Hypolite Taine)

Pravi, da je spoznavno le tisto, kar je dano s čutno izkušnjo, treba je raziskovati stvarnost, njene pojave in učinke.

□ **Utilitarizem** (John Niel)

Koristnost je izhodišče slehernega moralnega delovanja.

▯ **Empirizem** (Darwin)

Izkušnja je edini vir spoznanja.

▯ **Evolucionizem** (Herbert spencer)

Višji organizmi so se razvili iz nižjih.

▯ **Historični materializem** (Marx in Engels)

Vse izhaja iz materije.

2. Realizem kot literarna smer

Realizem je nadaljevanje in razkroj romantike. Središčna snov ostane »današnji človek« sredi moderne civilizacije. Najbistvenejša poteza je življenjska resnica, nosilci zgodbe so **tipizirani liki** (tip je posplošitev tega, kar je posamezno).

2.1. Temeljne poteze realizma so:

- ▯ Odklanjanje boga pred stvarnostjo in zahtevo po brezpogojni odkritosti v opisovanju dejstev
- ▯ Težnja po brezosebnosti in neprizadetosti
- ▯ Aktivizem kot odnos, ki hoče resničnost ne le spoznati in opisati, ampak tudi spreminjati
- ▯ Industrializacija in moderna civilizacija se oklepata sedanjosti kot edine pomembne stvari

Zato je realizem domišljjsko oblikovanje sveta, katerega struktura je skladna z bistveno strukturo družbene resničnosti v katerem okviru je besedilo ustvarjeno.

3. Vrste realizma

3.1. Romantični realizem

Pisci se še niso otresli vseh značilnosti romantike (Stendhal, Balzac, Dickens, Gogolj)

3.2. Objektivni realizem

Značilna je stvarnost brez čustev (Flaubert, delno Tolstoj, Thackeray)

3.3. Socialni realizem

Je usmerjen na nižji sloj ljudi (Dichens, delno Dostojevski)

3.4. Psihološki realizem

Osnovna snov je notranjost ljudi, zunanost je potrebna le za sporočanje občutkov (Dostojevski)

3.5. Kritični realizem

Osnovna snov je kritika sodobne meščanske družbe (vsi)

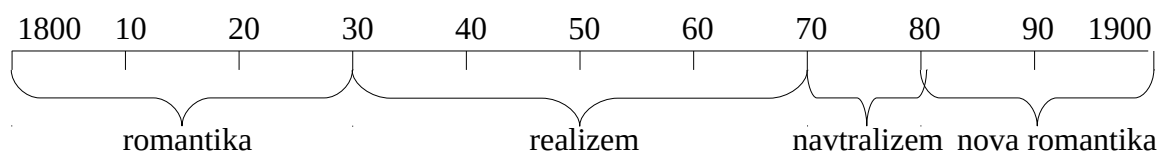
3.6. Poetični realizem

Značilen je za nemško literaturo, prisotnost idile (lažna predstava o nečem), ki vzburi v bralcu željo po lepem

3.7. Impresionistični realizem

Slogovno se kaže na novo smer – novo romantiko in temelji na trenutnih vtisih (Čehov)

4. Časovna razporeditev realizma

4.1. Zvrsti

- **Lirika** je močno v ozadju, ker ne ustreza objektivni resnici
- **Dramatika** prevzame pomembno mesto
- **Roman**, kot najpomembnejša vrsta epike, podoživi v realizmu nesluten razvoj

5. Naturalizem

Je v nekem smislu nadaljevanje in stopnjevanje objektivnega realizma z naslednjimi značilnostmi:

- Biološka koncepcija (načrt) osebnosti v književnem besedilu – gre za teorijo Hypolitaitaina, da je človek omejen z **dednostjo, okoljem** in **časom**.
- Rekonstrukcija brutalnih, drastičnih, odbijajočih in patoloških dejstev

- Dogajanje je prikazano s fotografsko natančnostjo
- Veliko je podrobnosti, ki so nepotrebne za zgradbo besedila
- Je rekonstrukcija življenjsko verjetnih toda nebistvenih in netipičnih pojavov, ki nastopajo pogosto vendar naključno.

6. Groteski realizem

V književnosti so groteska dela dela, ki kažejo realnost s pomočjo nenavadnih popačenih likov, ta popačenost pa je posledica pretiranosti posameznih potez pojava, ki opozarja na globji smisel. Groteska se je razvila zlasti v romantiki. Za karikaturu in fantazijsko preoblikovano realnostjo po se skrivajo tragična sporočila, kot so groza, strah, stiska pred nesmiselnostjo življenja. **Grotesko** pomeni čutno, nenavadno, popačeno, fantastično grozljivo smešno.